

се в нея и като част от нея, е жив и динамичен. Някъде в периферията около дървото – на сцената на преден план, но в миниатюрен вид на плоски куклени изображения и с нескрита гоза ирония – преминават знаците на цивилизацията (пионерчета, влакове, войници и т.н.). Дървото обаче прогълтва да пулсира със своя дълбок, жив и издръжлив корен, а Лазар усеща силата, любовта и познанието на този корен и затова се отказва да слезе на земята, дори и когато кучето е вече мъртво. Той се е почувствал на своето място, истински заигран сред чудесата на Природата, която с любов и мъдрост го приобщава към тайнствата на вселенската общност. Дървото приютява човека, Лазар, със своята мощ, издръжливост и обгръщаща топлина. И не само костенурката, свраката и другите твари ще го населяват целесъобразно от разумна гледна точка, но и Лазар занаят – преоткрил за себе си знаците на целесъобразното съществуване. А това са тънките нишки на душевната щедрост и отвореност в общуването към света, които извисяват смисъла на живота като преживяване, освободено от принудителни социални маски и роли, разтоварено от боклуците, съблазните и затлаче-

ността на цивилизационния устрем. “Когато се откъсне тревичка, цялата Вселена потръпва” – тази мисъл от древните Упанишади като че ли най-точно ми подсказва онава, което е възбудило създателите на “Лазарица” във Видинския куклен театър – тревога за бъдещето на днешната цивилизация, която жестоко, безчувствено и сякаш безсъзнателно разрушава истинския, природно даден и обусловен смисъл на човешкото съществуване. Не човекът, а природата като част от Вселената е по-силна от него. Лазар, прозрян от Йордан Радичков, както и в спектакъла “Лазарица” на видинска сцена, все още има сетива за нея. Той все още е в състояние да изпита възторг от нея или да се смири в нея – без страх, съжаление и жалост. И това не е резултат на постигнатата мъдрост, а на избликло мощно чувство, на проговорил древен код за съхранение на човешкия рог, днес довел себе си до прага на самоунищожението. В известен смисъл актьорът Румен Гаванозов се е “пожертвал” за внушителната идея на представлението. Разголването, разсъбличането му до символ на примитив, на жертва (с препаската отпрег) в библейския смисъл или обвиването на тялото

Сцена от “Лазарица”
“Lazaritza”

му със субпродуктите на днешната цивилизация – найлонови парчета, допълват смислово и на знаково ниво режисьорския прочит на Радичковия текст и не му позволяват вместване и на собствена интерпретация. За сметка на това постигнатият резултат успява да разпали зрителско въображение. И със сигурност – не само моето. ■

“Жажда”-та на Велимир Велев като утоляване на страстта по театър

Петър Змиичаров

Когато гледах постановката “Жажда” на Велимир Велев и неговите студенти от НАТФИЗ, не можех да мисля за нищо. Защото бях напълно подвластен на случващото се на сцената и прикован от натиска на мощните енергийни вълни, които “жаждата” на тези млади хора изтласкваше към мен, от съчетанието на находчиви интелектуални и пластични обрати, от прецизирания минимализъм на мизансцена и костюма и от това как те се балансираха с пресметнатата движенческа “разточителност” (а в друг епизод – пестеливост) и изключително въздействените, макар и също така пестеливи светлинни ефекти и ефектни музикални колажи.

С първата цигара след представлението ме наднаха и първите мисли и асоциации. Сетих се, естествено, за хореографията на Мърс Кънингам и Триша Браун... И за определението, което един критик беше дал на този феномен – “първият нетанцовален балетен идиом”...

Това не е упрек към постановчика, а просто един “грасък с нокът” по културната ми памет, отдавна *загадняла* за нещо подобно. Нещо, което трудно се поддава на определение като цитираното. Симбиоза между балет, движенчески театър, сценичен бой, пантомима... Чисто безпредметно изкуство, което *опредметява* само със силата на пластиката и жеста

цяла палитра от сетивни пулсации и емоционални състояния - жажда и насита, любов и ревност, омраза и страх... Песен, която се пее от глухоними. Картина, рисувана без четки и бои – като онези, които Пикасо рисуваше с дима на цигарата си в полутъмната стая. Превръщайки най-безпредметната нематерия (дима) в риби, птици, кентаври, бикове и одалиски. Мистично-кинематографичното осветление на струи и пръски вода, подсилвани от почти виртуозните (дори в преднамерената им тромавост понякога) движения на актьорите, събуждаха у мен същите усещания.

Водата (която тук е *единственият* сценичен атрибут) генерира от най-баналното си агрегатно състояние до най-високите нива на безпредметното. Вещественото и невещественото тук се събират в един изобразителен продукт, тленен като миг, вечен като жаждата, символичен и стихуен... като вода. И за всичко това, под синопсисната канава на перформанса личат, долавят се трепетите на една безгрижна импровизация, оплодила идеята, за да я превърне в едно пиршество на изобразителното... и изразителното. ■

Сцена от "Жажда", ВИА театър, режисьор Велимир Велев
"Thirst", VIA Theatre, directed by Velimir Velevev

За гумите, за приказките...

Анна Топалджикова

"Снежанка и седемте джуджета" е една от онези няколко най-важни приказки, които ни съпътстват от детството и които за първи път коментират пред нас в една приказна форма основни понятия на ценностната система. Постановката на Елза Лалева очертава отчетливо двата пласта на историята – приказния и смисловия, в който се мисли върху

красиво/грозно и добро/зло – и ги вплита в живота, артистична, богата на внушения материя на представлението. Спектакълът е движение върху текста – преминаване върху познатата история, която толкова много хора вече са чели, слушали, разказвали... Началото на спектакъла е въвеждане в неговата най-съществена метафора - прочита. Тримата акть-

ори – Анелия Ничева, Мариета Петрова и Христо Димитров, – които изиграват всички действащи лица и допринасят за високото професионално ниво, хумор и изящество на спектакъла, разгиплят пред зрителя гълги бели хартиени ленти – на такива някога излизаха телеграмите. Те четат, произнасят откъслечни думи и постепенно изреченията се оплитат и започват да нареждат историята – така, както се ражда мълвата... Всичко в приказката започва от един дворец, от една царица, която шиела... Театралният ход на постановката визуализира словото – гумите са написани навсякъде: върху грехите, върху кулите на двореца, върху всяко нещо, което се появява пред очите на зрителя и което е от хартия. Хартията и отпечатаното върху нея слово, което фиксира свободно носещата се мълва – това коментира спектакълът в цялостно проведено динамично театрално действие. Записаното слово оживява с прочита, който връща отново и отново въпросите кое е красиво, кое е добро, кое е грозно и кое – зло.

Сцена от "Снежанка" по Братя Грим, Столичен куклен театър, режисьор Елза Лалева

"Snow White" – Brothers Grimm, Sofia Puppet Theatre, directed by Elza Laleva